

جای خالی یک کارخانه بزرگ کشتی سازی در سواحل مکران

یکی از الزامات تمرکز جمعیت در سواحل، رونق دادن به صنایع دریایی مانند صنعت کشتی سازی است چراکه یک صنعت پر اشتغال می باشد که میتواند علاوه بر اشتغالزایی زیاد برای طبقه کارگری و مهندسی، میتواند مکران را تبدیل به مرکز صنعتی نماید. صنعت کشتی سازی با حدود ۱۰۰ صنعت جانبی در تماس است و میتواند زنجیره بزرگی از صنایع را در سواحل مکران رونق دهد. محمد مونسان معتقد است که حداقل یک یا دو کارخانه بزرگ کشتی سازی باید در سواحل ۸۵۰ کیلومتری مکران احداث شوند. در این زمینه گفتگویی با ایشان انجام داده ایم.

از نظر شما ضرورت احداث یک کارخانه بزرگ کشتی سازی در سواحل مکران چیست؟

وقتی در یک منطقه قرار است یک بندر بزرگ برای تردد و پهلوگیری کشتی های بزرگ اقیانوس پیما احداث شود باید حتما در مجاورت آن یک کارخانه بزرگ برای تعمیرات کشتی ها وجود داشته باشد. متأسفانه در فاصله بندرعباس تا چابهار هیچ کارخانه بزرگی برای تعمیرات کشتی های اقیانوس پیما وجود ندارد. اگر یک کشتی در چابهار دچار خرابی یا سانحه شود باید فاصله ۸۵۰ کیلومتری تا کارخانجات بندرعباس را طی کند که این اصلا منطقی و عملی نیست. یا اینکه به کشور امارات یا پاکستان برود که آنهم مسافت زیادی است و فرصت سوزی است.

بزرگترین کارخانجات کشتی سازی در جنوب کشور در کجا مستقر هستند؟

در جنوب کشور، همه کارخانجات بزرگ با قابلیت تعمیر یا ساخت کشتی های اقیانوس پیما در سواحل خلیج فارس مستقر هستند که شامل سه کارخانه در بندرعباس (ایزوایکو، شهید درویشی و کارخانجات نیروی دریایی ارتش در مجاورت بندر شهید رجایی و باهنر)، در بوشهر (صدرا در مجاورت بندر بوشهر) و برخی کارخانجات کوچکتر در

خرمشهر و نزدیکی بندر امام خمینی می‌باشند. ولی وقتی صحبت از احداث بزرگترین بندر اقیانوسی کشور در چابهار می‌شود هیچ صحبتی از ضرورت احداث کارخانجات کشتی‌سازی و تعمیر کشتی نمی‌شود متأسفانه.

مهمترین مشخصه و نیاز یک کارخانه کشتی‌سازی چیست؟

طبیعتاً برای سواحل دریای عمان و بندر شهید بهشتی باید کارخانه‌ای داشته باشیم که قابلیت تعمیرات کشتی‌های اقیانوس‌پیما و نفتکش‌های بزرگ با طول حدود ۳۰۰ متر را داشته باشد پس بنابراین حتماً کارخانه‌ای که ساخته می‌شود باید دارای حوضچه خشک (داک خشک) باشد همانند کارخانجات ایزوایکو بندرعباس که دارای دو حوضچه خشک به طول ۳۷۵ و ۳۸۵ متر، عرض ۸۴ و ارتفاع ۱۴ و نیم متر است که جزو بزرگترین داک‌های خشک منطقه غرب آسیا محسوب می‌شوند. ضرورتاً باید حداقل یکی از این نوع کارخانجات در سواحل مکران احداث گردد.

از نظر امنیتی نیز اهمیت دارد؟

مسئله اهمیت امنیتی دارد. فرض کنید به هر دلیلی روزی برسد که تنگه هرمز بسته شود. کشتی‌های تجاری و مخصوصاً نظامی برای انجام تعمیرات باید به کدام کارخانجات معتبر کشتی‌سازی در سواحل ایران مراجعه کنند؟ به نظرم ضرورت و اهمیت امنیتی آن بسیار واضح‌تر از جنبه‌های اقتصادی و صنعتی آن است. ضرورتاً ارگان‌های نظامی بخصوص نیروی دریایی ارتش باید یک کارخانه کشتی‌سازی (و تعمیرات کشتی) همانند آنچه در بندرعباس دارد باید در چابهار یا جاسک نیز احداث کند. اخیراً هم نیروی دریایی ارتش و هم نیروی دریایی سپاه اقدام به افتتاح و آب‌اندازی کشتی‌های نظامی بسیار بزرگ پشتیبانی کرده‌اند مانند ناوبندر مکران (ارتش) و ناو پشتیبانی رودکی (سپاه) برای پشتیبانی دور در دریای عمان و اقیانوس هند. این موارد نشان از رویکرد آینده‌قوای نظامی ایران دارد. حالا سوال منطقی اینجاست که آیا می‌شود محل مأموریت این شناورها در دریای عمان، دریای عرب و اقیانوس هند باشد و محل تعمیرات آنها در کارخانجات خلیج فارس؟! وزارت دفاع نیز میتواند خلا پشتیبانی صنعتی این ناوگان را در آینده در سواحل مکران پر نماید.

سهم این کارخانجات در توسعه سواحل مکران و محرومیت زدایی این مناطق چیست؟

یکی از نقاط ضعف سواحل مکران اینست که دارای امکانات صنعتی کمی هست و نمی‌توان یک منطقه صنعتی معتبر و مجهز در آن یافت. به تبع آن، اشتغالزایی صنعتی در آن نیز بسیار کم است. صنعت کشتی‌سازی یک

صنعت پراشتغال می‌باشد که علاوه بر اشتغالی زیاد برای طبقه کارگری و مهندسی، میتواند سواحل مکران را تبدیل به مرکز صنعتی نماید. صنعت کشتی‌سازی با حدود ۱۰۰ صنعت جانبی در تماس است و میتواند زنجیره بزرگی از صنایع را در سواحل مکران رونق دهد. مثلا گفته میشود که در کارخانجات ایزوایکو بندرعباس در زمینی به مساحت ۱۱۰۰ هکتار، برای ۵ هزار و ۲۰۰ نفر شغل مستقیم ایجاد کرده و برای ۴ برابر این عدد نیز اشتغال غیرمستقیم ایجاد کرده است. به تنهایی برای تعمیر یک کشتی نفتکش برای ۵۰۰ نفر ایجاد اشتغال می‌شود. ارزش این نوع اشتغالی از آنجایی بیشتر درک می‌شود که علاوه بر اشتغال فراوان کارگری، باعث جذب و اشتغالی مهندسی و طبقه تحصیلکرده به این نواحی می‌شود. تعمیر و ساخت کشتی در سواحل مکران ضرورتی است که اگر امروز فهمیده نشود شاید فردا جبران آن خیلی مشکل باشد چراکه طراحی و ساخت و تجهیز یک کارخانه کشتی‌سازی دارای داک خشک ممکن است نزدیک به یک دهه زمان ببرد. احداث دو کارخانه در دو محل چابهار و جاسک میتواند کمکی باشد به توسعه متوازن سواحل مکران.

